

مدیریت مواد زائد نفتی در بنادر ایران

رامینا رشتچی^۱، مهدی یزدیان^۲

۱- کارشناسی ارشد عمران - مدرس دانشگاه علم و هنر یزد E.mail : ramina.rashtchi@ut.ac.ir

۲- کارشناسی ارشد عمران - هیئت علمی دانشگاه علم و هنر یزد E.mail : yazdian.jd@gmail.com

ramina.rashtchi@ut.ac.ir

خلاصه

کنوانسیون بین المللی مارپل در خصوص جلوگیری از ایجاد آلودگی توسط کشتیها، مهمترین مبنای قانونی در زمینه مدیریت مواد زائد ناشی از کشتیها می باشد. بر اساس این کنوانسیون پایانه ها، بنادر تخلیه و بارگیری باید دارای تسهیلات مناسب برای دریافت مواد زائد باقیمانده بر اساس شش ضمیمه از کنوانسیون مذکور باشند. همچنین اعلام منطقه خلیج فارس از سوی آیمو به عنوان منطقه ویژه دریایی و پاسحگویی به مجامع بین المللی مرتبط بر اساس مفاد کنوانسیون مارپل و همچنین ایجاد الزامات برای مناطق ویژه در کنوانسیون مارپل سبب گردیده تا اعمال روش های مدیریتی در موضوع مدیریت مواد زائد کشتیها به امری ضروری در تمامی بنادر کشور تبدیل گردد. طی این تحقیق بر استفاده از تاسیسات دریافت موادزائد نفتی تاکید شده و برآوردهای اقتصادی در زمینه به کارگیری ادوات مذکور و بازیافت نفت در بنادر و پایانه های نفتی (خارک و ماهشهر) کشور به عمل آمده است.

کلمات کلیدی: بنادر ایران، مدیریت مواد زائد، مارپل، خلیج فارس، بازیافت نفت

۱. مقدمه

در میان منابع آلاینده دریا، آلودگی نفتی به دلیل حمل و نقل حجم عمده نفت خام و فرآورده های نفتی، فعالیت های اکتشاف و استخراج نفت، حوادث تانکرها و کشتی های باربری و غیره از اهمیت ویژه برخوردار بوده و یکی از اصلی ترین انواع آلودگی دریایی محسوب می شود. سواحل ایران در حاشیه خلیج فارس به علت فعالیتهای عظیم مربوط به استخراج و حمل نفت در معرض آلودگیهای نفتی قرار دارند. در این رابطه فعالیتهای کشتیرانی نقش مؤثری در آلودگیهای نفتی دارد. جزایر خلیج فارس مهمترین پایانه های صادرات نفت ایران است که به دلیل وضعیت استراتژیک منطقه، وجود منابع عظیم نفت و وجود کارخانجات متعدد پتروشیمی، حجم بالای صادرات نفت از این جزایر و تردد مکرر نفت کش ها و شناورهای مختلف منجر به آلودگی این جزایر شده است. بنابراین ضروری است وضعیت آلودگی نفتی در این جزایر مورد بررسی قرار گیرد و راهکارهای لازم برای کاهش یا حذف آلودگی نفتی شناسایی گردد^[۱].

مدیریت مواد زائد ناشی از تردد کشتی ها در بنادر و ایجاد تسهیلات دریافت مناسب در پاسخ به الزامات ملی و بین المللی موجود و با هدف تضمین وجود تسهیلات مناسب و کافی برای دریافت زائدات از کشتیهای متردد به بندر و دریافت تمامی زائدات به شیوه صحیح و به موقع می باشد. در این بین الزامات مربوط به کنوانسیون بین المللی جلوگیری از آلودگی دریا ناشی از کشتی (مارپل)^[۲] درخصوص پیشگیری از ایجاد آلودگی توسط کشتیها، مهمترین مبنای بین المللی قانونی در زمینه مدیریت مواد زائد ناشی از کشتیها می باشد. این کنوانسیون در برگرنده قوانین و مقرراتی است که از آلودگی دریا شامل نفت، مایعات مضر به صورت فله، مواد مضر در قالب بسته بندی، فاضلاب، زباله و آلاینده های هوا ناشی از کشتی ها جلوگیری می کند، این قوانین در شش ضمیمه موجود می باشند. بر اساس کنوانسیون مارپل^[۲]، پایانه ها، بنادر تخلیه و بارگیری و بنادر تعمیراتی کشتی که به تعمیرات کشتی می پردازند، باید دارای تسهیلات مناسب برای دریافت مواد زائد باقیمانده بر اساس شش ضمیمه از کنوانسیون مذکور بدون تاخیر غیرمجاز برای کشتی ها باشند.

^۱ مدرس دانشگاه علم و هنر یزد

^۲ هیئت علمی دانشگاه علم و هنر یزد